

הפעלת מערך החניה וטיפול בקנסות

1. מבוא

1.1. כללי

עיריית כפר סבא הסדירה את החניה המותרת והאסורה בעיר באמצעות הצבת שלטים וסימון הכבישים ברחבי העיר.

סעיף 2 לחוק עזר לכפר סבא (העמדת רכב וחנייתו), תשנ"ז 1997 (להלן: **חוק העזר**) מסמיך את העירייה להסדיר את החניה ברחבי העיר, כלהלן:

"בהסכמת המפקח על התעבורה, ולאחר התייעצות עם מפקח המשטרה, רשאי ראש העירייה לאסור, להגביל ולהסדיר את העמדתו של רכב או סוג מסוים של רכב, בתחום העיר כולה או ברחוב, לקבוע רחוב או מקום אחר כמקום חניה שבו מותרת החניה לרכב או לסוג מסוים של רכב, לקבוע אזורי חניה, וכן לקבוע את הימים, השעות והתקופות שבהם מותרת החניה ואת מספר כלי הרכב המותר לחניה בעת ובעונה אחת באותו מקום."

סעיף 3 (א') לחוק העזר מסמיך את העירייה לקבוע אזורים שהחנייה בהם מותרת בתמורה לתשלום אגרה, כלהלן:

"ראש העירייה רשאי, לאחר התייעצות שם מפקד המשטרה, לקבוע מקום חניה או אזור או חלק ממנו כמקום חניה ולהגבילו לחניית תושבי האזור בלבד תווי חניה או לקבוע מקום חניה מוסדר, ולהסדיר את החניה בהם על ידי סדרן או על ידי שלט או על ידי תמרור או על ידי סימון באמצעות מדחן או באמצעות כרטיסי חניה."

לצורך אכיפת חוק העזר, העירייה ממנה פקחים האחראיים על איתור עבירות ומתן קנסות חניה בשטחי העיר. מינוי הפקחים מאושר על ידי שר הפנים.

סעיף 15 לחוק העזר מסדיר את סמכויות הפקחים, כלהלן: "פקח רשאי, בכל עת, להיכנס למקום חניה מוסדר, כדי לברר אם קוימו הוראות חוק עזר זה."

סעיף 222 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב 1982 (להלן: **סדר הדין הפלילי**) מסדיר את סמכותו של שוטר או עובד רשות מקומית שהוסמך על ידי השר (פקח) להטיל קנסות.

סעיף 228 לחוק סדר הדין הפלילי קובע, כי עבירת קנס שקבע שר המשפטים בצו באישור ועדת חוקה חוק ומשפט של הכנסת, היא עבירה של ברירת משפט. עבירה של ברירת משפט מאפשרת לנאשם לשלם את הקנס במקום להישפט על העבירה שביצע. תשלום הקנס מהווה הודאה של הנאשם בעבירה.

מערך החניה מנוהל על ידי החברה הכלכלית לפיתוח כפר סבא בע"מ (להלן: **החברה הכלכלית**).

ביום 23.2.2015, העירייה חתמה על הסכם עם החברה הכלכלית לפיו החברה: "תנהל, תארגן ותפקח, על ביצוע הפעולות הנדרשות לאכיפתו היעילה והמלאה של חוק העזר ובמסגרת זו תנהל ותפקח, בין היתר, על דוחות חניה, קנסות חניה מכוחו ומכוח הוראות על דין ועל הפעלתו ותחזוקתו של כלל מערך הסדרי החניה בתחומי העיר כפר סבא." בהסכם נקבע, כי בתמורה לשירותי הניהול של מערך החניה, העירייה תשלם לחברה הכלכלית תשלום בסך 19.5 אש"ח בחודש עבור עלות העסקת עובד אחד בלבד (עובד שכיר של החברה הכלכלית) אשר ינהל את מערך החניה. בנוסף העירייה משלמת לחברה הכלכלית החזרי הוצאות עבור עלויות העסקת יועצים, ספקים ונותני שירותים ותקורה בסך 5% מסכום הגבייה בפועל של קנסות החניה.

1.2. הוראות חוק ותקנות

להלן הוראות החוק הרלוונטיות המסדירות את החניה בעיר:

- פקודת העיריות.
- סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב 1982.
- חוק עזר לכפר סבא (העמדת רכב וחנייתו), תשנ"ז 1997.

1.3. מטרות הביקורת

להלן פירוט מטרות הביקורת:

- א. בחינת עמידת העירייה בהוראות החוק ונהלי העבודה הקיימים בנושא החניה.
- ב. ביצוע ניתוחים ממוחשבים של קנסות החניה שניתנו על ידי העירייה.

- ג. בחינת נאותות תהליכי מתן הקנסות והטיפול בהן.
- ד. בחינת נאותות הפעלת מערך החניה והפקחים.
- ה. בחינת נאותות תהליך הטיפול בבקשות המתקבלות לביטולי קנסות או להישפט.
- ו. בחינת נאותות תהליכי הגבייה והאכיפה של הקנסות.
- ז. בחינת ממשקי העבודה הקיימים בין מערך החניה לתובע העירייה.

1.4. מתודולוגיה והיקף הביקורת

- א. הביקורת קיימה פגישות עם עובדי החברה הכלכלית, נציגת חברת מילגם, תובע העירייה וגורמים נוספים, ככל שנדרשו.
- ב. הביקורת בחנה את החוקים, התקנות, הנחיות היועץ המשפטי לממשלה והנהלים הקיימים ברשות החניה.
- ג. הביקורת כללה הפקה של דוחות ממערכות המידע הממוחשבות המפרטים את כל קנסות החניה שניתנו על ידי פקחי העירייה בין השנים 2015-2016. כמו כן, הופקו דוחות המפרטים את כל קנסות החניה אשר טרם שולמו לעירייה נכון לחודש דצמבר 2016.
- ד. הביקורת ניתחה את הדוחות הממוחשבים, איתרה קנסות חריגים ובחנה באופן מדגמי את אופן הטיפול בקנסות שניתנו על ידי רשות החניה.
- ה. במסגרת הביקורת נערכו סיורים אקראיים ברחבי העיר לבחינת עבודת הפקחים והאכיפה הנעשית בפועל.

תקציר מנהלים

הביקורת בחנה את הפעלת מערך החניה והפקחים על ידי רשות החניה והחברה הכלכלית. בביקורת הופקו ונותחו דוחות ממוחשבים ונמצאו ממצאים שעיקרם, כלהלן:

ניתוח קנסות חניה

1. מניתוח מספר הקנסות שניתנו על ידי פקחי העירייה בין השנים 2013-2017 נמצא כי החל מחודש ספטמבר 2013 (חודש לפני מועד הבחירות) ועד למועד הבחירות, לא **בוצעה אכיפה** וחלוקת קנסות חניה ברכבי העיר. אי מתן קנסות חניה בסמוך למועד הבחירות עלול להעיד על הפסקת האכיפה בעיר משיקולים שאינם ענייניים.
2. מניתוחים שביצעה הביקורת נמצא כי מתוך 38 העבירות הנכללות בחוק העזר, ישנן 13 עבירות אשר לא נאכפות על ידי העירייה כלל ו- 7 עבירות שבגינן ניתנו בשנת 2016 פחות מ- 10 קנסות.

המלצת הביקורת

יש להימנע מהפסקת פעילות האכיפה של החניה ברחבי העיר. מומלץ לפעול לעדכון חוקי העזר וביטול סעיפי עבירות אשר אינם רלוונטיים ואינם שימושיים. לחלופין, יש לפעול לאכיפת כל סעיפי העבירות הרלוונטיים בחוקי העזר.

תגובת מנהלת החניה

"יבחן מול המחלקה המשפטית".

מתן קנסות חניה

3. מניתוח הקנסות שניתנו על ידי העירייה בין השנים 2015-2016 נמצאו 106 קנסות אשר ניתנו עבור עבירות חניה לרכבים אשר נעשתה בגינם פנייה למשרד התחבורה לצורך איתור פרטי בעלי הרכבים אך משרד התחבורה לא מסר לעירייה את פרטי בעלי הרכבים. מבדיקה מדגמית של הקנסות שניתנו לרכבים שפרטי בעליהם לא נמצאו עלה כי הרכבים צולמו ומספר הרכב אשר ביצע את העבירה נרשם על ידי הפקח באופן נכון ולכן לא קיימת הצדקה לאי איתור פרטי בעל הרכב במאגר משרד התחבורה.

בהיעדר פרטי בעל הרכב, אין באפשרות העירייה לטפל בגביית ואכיפת הקנס. במקרים אלו, למבצע העבירה ניתנת האפשרות לחנות בעיר תוך ביצוע עבירות חוזרות, ללא אכיפה כנגדו.

מניתוחי הביקורת נמצאו 4 רכבים שלא אותרו פרטי בעלים וביצעו יותר מ-5 עבירות חניה בין השנים 2015-2016, לא אותרו בעלי הרכבים ולא נעשתה אכיפה כנגדם.

המלצות הביקורת

מומלץ לפנות לגורמים בכירים במשרד התחבורה על מנת לקבל את פרטי בעלי הרכבים אשר לא אותרו על ידי העירייה. לאחר איתור פרטי בעלי הרכבים, מומלץ לבצע אכיפה לגביית הקנסות שלא שולמו לעירייה.

תגובת מנהלת החניה

מדובר ברכבים שהמידע לעניינם במשרד התחבורה חסוי.

מידי מספר חודשים נעשית פניה למשרד התחבורה בנושא - קיימת אשת קשר, מנהלת משימה אגף חירום, הביטחון והסייבר, בעקבות פניה אליה ישנם דוחות בודדים ששולמו לאחר שהפנתה את הנוהגים ברכב, אך את פרטי בעלי הרכבים לא ניתן לקבל.

התייחסות הביקורת לתגובת המבוקר

אי קבלת המידע כאמור מאפשר לאותם הגורמים לבצע עבירות חניה בעיר מבלי שקיימת לעירייה יכולת לפעול כנגד אותם הנהגים. לדעת הביקורת, מצב כאמור אינו סביר.

העמדת רכבים מקולקלים בחניות

4. בסיוורים שנערכו על ידי הביקורת באזור התעשייה בחודש יולי 2016 נמצאו על ידי הביקורת כ-2 רכבי גרוטאות בלבד. בסיוור הביקורת שנערך בחודש יוני 2017, נמצא כי מספר רכבי הגרוטאות גדל ובסיוור שנערך מופו 8 גרוטאות של רכבים אשר עומדים בחניות העירוניות.

המלצת הביקורת

יש להטיל קנסות על בעלי הרכבים אשר העמידו את רכבי הגרוטאות בשטח הציבורי שלא כדין ולפעול לפינוי הרכבים הנטושים משטחי החניה הציבוריים.

תגובת מנהלת החניה

טיפול ברכבים נטושים לא שייך למחלקת פיקוח ואכיפה שייך לאגף איכות הסביבה.

עבודת פקחי העירייה

5. העירייה מעסיקה מספר נמוך של פקחים המבצעים אכיפת עבירות חניה בעיר. במהלך שנת 2016, נמצאו רק 7 פקחים פעילים העוסקים במתן קנסות חניה (מתוך 33 הפקחים אשר עבדו בעירייה כפקחים בשנת 2016). עוד נמצא כי ישנה תחלופה רבה של מפקחי חניה.

תגובת מנהלת החניה

אין כמות פקחים כזו במחלקת הפיקוח - כנראה מתייחס גם לפקחים של מחלקת השיטור העירוני.

התייחסות הביקורת לתגובת המבוקר

המידע כולל את כל הגורמים בעירייה אשר רשמו קנסות בשנת 2016, לרבות השיטור העירוני.

6. בביקורת נמצא כי למרות שמחלקת הפיקוח ביצעה פרסומים רבים לחיפוש ואיתור פקחים, בשל תנאי העבודה והשכר של הפקחים, מנהלת מחלקת הפיקוח והאכיפה מתקשה לגייס פקחים המעוניינים לעבוד בעירייה.

עוד נמצא, כי פקחים אשר עבדו בעירייה עברו לעבוד כמפקחים ברשויות אחרות (דומות בגודלן לעירייה) בשכר גבוה מזה שמשולם להם על ידי העירייה.

7. העירייה לא מבצעת אכיפת חניה באזורי מרכז העיר באמצעות אמצעים ממוחשבים כגון מצלמות חניה.

לדברי מנהלת מחלקת הפיקוח והאכיפה, בעבר הוצבו מצלמות אכיפה במרכזי העיר שאף הקטינו באופן משמעותי את מספר עבירות החניה באותם האזורים, אך המצלמות הוסרו.

8. למרות מדיניות הסדרת החניה שנקבעה על ידי העירייה, טרם הוסדרה החניה בתשלום באזור התעשייה וטרם הוסדרה החניה בכל אזורי המגורים המתירה חניה בשעות העומס, לתושבי האזור בלבד.

המלצת הביקורת

מומלץ לפעול לגיוס פקחי חניה איכותיים וקבועים אשר יבצעו אכיפה בכל שעות היממה. במידת הצורך יש לבחון את האפשרויות הקיימות לעירייה לשיפור שכר הפקחים.

מומלץ לבצע אכיפה של עבירות חניה באמצעים ממוחשבים ולהשיב את השימוש באמצעות מצלמות.

מומלץ להסדיר את החניה באזור התעשייה ובאזורי המגורים ברחבי העיר.

תגובת מנהלת החניה

הנהלת העיר היא שקובעת את המדיניות ושיטת האכיפה.

חניה אזורית החל משעה 17:00 אינה בי"כל אזורי המגורים " אלא מתקיימת עפ"י צורך, ובהתאם לפניית תושבים והחלטת ועדת תנועה.

טיפול בקנסות החניה

9. למרות הסמכות הקיימת לעירייה להגדיל את קרן הקנס לאחר 90 ימים ממועד מתן הקנס, הגדלת הקנס נעשית רק לאחר 180 ימים (חצי שנה) ממועד מתן הקנס ולאחר שהעירייה שולחת למבצעי העבירות דרישת תשלום נוספת.

אי הגדלת קרן הקנס בפרק הזמן הקבוע בחוק (90 ימים) פוגע בהרתעה הקיימת לעירייה מול התושבים אשר בוחרים שלא לשלם את הקנסות שקיבלו ומאריך את משך זמן הטיפול בקנס.

המלצת הביקורת

מומלץ לבחון את המדיניות העירונית הקיימת ולשקול הגדלת קרנות הקנס לאחר 90 ימים ממועד מסירת ההודעה הראשונה על ידי הפקח, בהתאם לסמכות הקיימת לעירייה בחוק.

תגובת מנהלת החניה

בחלוף 90 יום ממועד הקנס נשלחת דרישת תשלום בדואר רשום לבעל הרכב הרשום במשרד הרישוי לתשלום תוך 90 יום.

החוק מחייב את הרשות להוציא הודעת תשלום קנס בדואר רשום לבעל הרכב, לתשלום תוך 90 יום.

התייחסות הביקורת לתגובת המבוקר

הוראות החוק מאפשרים לעירייה להגדיל את קרן הקנס לאחר 90 ימים ולא לאחר 180 ימים. בהתאם לנמסר לביקורת, ההתנהלות כאמור נעשית בשל מדיניות עירונית בלבד ולא בהתאם להוראות החוק.

בקשות לביטול קנס

10. העירייה מאפשרת לתושבים להגיש בקשות לביטולי קנסות תוך 120 ימים ממועד הקנס (30 ימים לאחר מועד קבלת הדואר הרשום) ולא תוך 30 ימים מהמועד בו ניתן הקנס על ידי פקח העירייה. מתן אפשרות להגיש בקשות לביטולי קנסות, זמן רב לאחר מועד הקנס מקשה על יכולת התובעים לבחון את נסיבות ביצוע העבירה, מגדיל את מספר הבקשות המוגשות לביטולי קנסות ומאריך את פרק זמן הטיפול בקנסות.

תגובת מנהלת החניה

ניתן להגיש ערעור על דוח חנייה תוך 30 ימים מדוח חלון או תוך 30 יום מקבלת הודעת תשלום הקנס הראשונה שנשלחה בדואר רשום לכתובת בעל הרכב הרשום במשרד התחבורה. יבחן שוב מול מחלקה משפטית.

11. מניתוח הבקשות שהתקבלו לביטולי קנסות בין השנים 2015-2016 עולה, כי ביותר ממחצית המקרים בהם התקבלה בקשה לביטול הקנס (51.9% מהבקשות) התובע החליט לבטל את הקנס שניתן או להפחיתו.
12. מניתוח עיקרי הסיבות לביטולי הקנסות בשנת 2016 עולה כי ברוב המקרים הקנסות בוטלו בשל ליקויים במתן הקנס.
- ריבוי ביטולים של קנסות בשל ליקויים במתן הקנסות מעיד על מתן קנסות רבים על ידי העירייה שלא כדין.

תגובת מנהלת החניה

עילות ביטול: בעיות חוקיות תמרור, חוסר ראייה, מחמת הספק, טעות פקח.

13. מניתוח הסיבות לביטולי הקנסות לתושבים הזכאיים לקבלת תו חניה נמצא, כי העירייה לא מאפשרת לתושבים לדרוש ולקבל תו חניה ביחידת הארנונה בעת העברת בעלות לנכס על שם.
- בשל האמור, תושבים אשר עוברים להתגורר בעיר נדרשים לפנות לרשות החניה הנמצאת במרחק רב ממשרדי העירייה. עד לפניית התושב וקבלת תו החניה, ניתנים לתושב קנסות רבים אשר כולם מבוטלים רק לאחר בקשת התושב לביטול הקנס.
14. תובע העירייה הינו הגורם היחיד המוסמך על ידי היועץ המשפטי לממשלה לבטל קנסות. התובע אינו רשאי להסמיך גורם אחר לבטל קנסות חניה.
- בביקורת נמצא, כי בשל ריבוי קנסות החניה וביטולי הקנסות לתושבים הזכאיים לקבל תווי חניה, ביטולי הקנסות נעשים על ידי רשות החניה, בהתאם למכתב הסמכה לעבירה הספציפית מתובע העירייה אשר מחויב לוודא כי כל קנס אשר מבוטל נעשה לתושב אשר היה זכאי לקבלת תו חניה במועד הקנס.

תגובת תובע העירייה

בשנת 2015 ביטלה רשות החניה דוחות קנס בגין חניות אסורות עפ"י הרשאה שניתנה לה לשם כך ע"י התובע העירוני. המדובר בדוחות קנס בגין חניה במקום חניה השמור לתושבי האזור בו מצויה החניה בלבד, ובנהגים שהינם תושבים חדשים באותו אזור הזכאים לתו חניה אזורי שהיה מאפשר להם חניה במקום אך הם לא הסדירו השגת תו כזה.

עפ"י ההרשאה שניתנה ע"י התובע לרשות החניה, היא הוסמכה לבטל את כל הדוחות מסוג זה אשר נצברו לחובת תושב חדש באזור, לכך שהנ"ל הסדיר קבלת תו חניה אזורי בתוך פרק זמן קצוב.

עקב ריבוי מטלות לטיפולו בתחומים רבים ובתחום החניה בפרט, כשמנגד - משאבי הזמן וכוח אדם שעמדו לרשותי, לא הספיקו לצורך התמודדות עם עומס המטלות בתחום החניה, ההרשאה שניתנה בעניין המדובר, התמקדה בערעורים שהבדיקה בעניינם הינה טכנית גרידא, ואין בהם התלבטויות משפטיות כלשהן. כמו כן, מאז שגויסה עורכת דין נוספת לתביעה העירונית (בספטמבר 2015), המטפלת בנושא הדוחות, הופסקה ההתנהלות המתוארת.

תגובת הביקורת להתייחסות התובע העירוני:

הגם שמדובר בהתנהלות שאומצה מכוח אילוף, ועל אף שהיא לא היתה כרוכה בהפעלת שיקול דעת משפטי מצד גורמי אכיפה מחוץ ליחידת התביעה העירונית, נכון נהג התובע העירוני בהפסיקו את ההתנהלות המתוארת - שכן התובע אינו רשאי למסור את סמכות ההחלטה בעניין ערעורים כנגד דוחות קנס לידיו של גורם אחר שאינו בעל הסמכה לקבל החלטות בתחום זה.

המצב שתואר לעיל (שנמשך עד ספטמבר 2015), אשר גרר מתן הרשאה מצד התובע כלפי רשות החניה המאשר לה ביטול קנסות לתושבים הזכאיים לקבל תווי חניה, ללא בדיקה ואישור מראש של תובע העירייה - אינו תקין. התנהלות תקינה מחייבת לוודא כי כל החלטה לבטל דוח לתושב אשר היה זכאי לקבלת תו חניה במועד הקנס, התקבלה לאחר שהתובע בדק שהתקיימו כל התנאים המאפשרים החלטת ביטול כזו.

תגובת מנהלת החניה

כל ביטול דוח נעשה באישור והנחייה כתובה של התובע העירוני ורק לאחר הנפקת תו מתאים.

התייחסות הביקורת לתגובת המבוקר

כפי שציינה הביקורת, במדגמים עלה שתובע העירייה מאפשר ביטולי קנסות מבלי שהם עברו לבדיקתו.

מניתוח הסיבות לביטולי הקנסות לתושבים בשל טעות עובדתית במתן הקנס נמצא כי בעיר הוצבו תמרורים שלא כדין (ראה דוגמאות בהמשך הדוח). כל הקנסות אשר ניתנים על ידי העירייה בשל העמדת הרכבים בניגוד לתמרורים כאמור, מבוטלים.

תגובת מנהלת החניה

תמרור שהוצב שלא כדין אינו בר אכיפה ולכן הדוח מתבטל ע"י התובע בשל טעות עובדתית.

המחלקה האמונה על הסדרת התמרור היא מחלקת תחבורה ולא מחלקת פיקוח ואכיפה.

במידה ומתברר כי קיימת בעיית חוקיות ואשרור תמרור מסוים- נפסקת האכיפה ומטופל מול מחלקה משפטית וועדת תנועה להסדרה.

המלצת הביקורת

מומלץ לצמצם את פרק הזמן בו העירייה מאפשרת לתושבים להגיש בקשות לביטול הקנסות.

מומלץ לאפשר לתושבים המעבירים רישום ארנונה לשמם לקבל תו חניה בעת העברת הארנונה או לחלופין לשלוח לתושבים את תווי החנייה בדואר. האמור יאפשר שיפור של השירות הניתן לתושבים.

במקרים בהם העירייה נדרשת לבטל קנסות לתושבים אשר קיבלו קנסות למרות שהיו זכאיים לקבל תו חניה, יש להעביר את הבקשות לביטול הקנסות לבדיקת תובע העירייה, טרם ביטולם.

תגובת מנהלת החניה

הטיפול בבקשות לביטול לזכאים לתו מטופלים עפ"י הוראות כתובות של התובע.

מומלץ להסיר את התמרורים אשר הוצבו בשטחי העיר ללא אישור ועדת התנועה. כמו כן, על ועדת התנועה להקפיד על תיעוד המועד בו מורשי החתימה חתמו על הפרוטוקולים לאישור תמרורים.

תגובת מנהלת החניה

במידה ומתברר כי קיימת בעיית חוקיות ואשרור תמרור מסוים- נפסקת האכיפה ומטופל מול מחלקה משפטית וועדת תנועה להסדרה.

עילות ביטול הקנסות

15. מניתוח הנתונים לשנים 2015-2016 נמצאו 218 דוחות חניה אשר בוטלו על ידי העירייה מבלי שנרשמה במערכת הממוחשבת עילה המצדיקה את ביטול הקנס. יצוין, כי במקרים מדגמיים שנבדקו על ידי הביקורת נמצאו אישורי התובע לביטול הקנסות לרבות עילת ביטול הקנס ועלה כי בשל טעות, פרטי העילה לא נרשמו במערכת הממוחשבת.

המלצת הביקורת

מומלץ להקפיד לבצע רישום במערכת הממוחשבת את עילת ביטול הקנס, בכל מקרה בו בוטל הקנס במערכת. מדי חודש, יש להפיק דוח המפרט את כל המקרים בהם קנסות בוטלו ללא רישום עילה ולבחון את הסיבה לאי רישום העילות במערכת.

תגובת מנהלת החניה

טופל ברמת תוכנה שהקלדת עילת ביטול תהייה ברירת מחדל מחייבת.

בקשות להישפט

16. מניתוח הבקשות להישפט שהתקבלו בין השנים 2015-2016 עולה, כי ברובם המוחלט של המקרים בהם התקבלה בקשה להישפט (94.1% מהבקשות), בית המשפט או התובע החליטו לבטל את הקנס שניתן או להפחיתו. בהתאם לנמסר לביקורת מתובע העירייה, ביטול והפחתת הקנסות למבקשים להישפט נעשים בשל עומסי העבודה הקיימים על התובע ועל בית המשפט. עוד ציין התובע, כי במקרים של קשיים ראייתיים ואי זמינות פקחים להעיד, התובע פועל להגעה להסדר עם הנאשמים לתשלום קנס מופחת במקום המשך הליך שיפוטי ארוך ומורכב.

תגובת מנהלת החניה

*התובע הינו זה שמחליט אם לקיים הדיון בבימ"ש, והתובע הוא זה שמחליט אם לזמן פקחים שפוטרו מהעירייה/עזבו לעדות בבימ"ש.
מדובר בשיקולי תובע אם יעיד הפקח שרשם את הדוח למרות שהנ"ל כבר לא עובד בעירייה.*

17. תובע העירייה נדרש לטפל ב: 30-40 בקשות לביטול או בקשות להישפט ביום, זאת בנוסף לתפקידיו הנוספים בייצוג העירייה בבתי המשפט. לדעת הביקורת, יש צורך בהגדלת המשאבים הקיימים לצורך צמצום משך הטיפול בבקשות ומתן מענה בפרק זמן סביר. תגובת המבוקרים, החל מספטמבר 2015 נוספה עוזרת לתובע העירוני וכן, מתמחה שהביאו להורדה ניכרת במספר הבקשות הנמצאות בסטטוס המתנה.

המלצת הביקורת

יש להמשיך ולבצע בקרה אחר משך זמן הטיפול והמענה לתושבים בבקשות לביטול קנסות בפרק זמן סביר.

גביה ואכיפה

18. בין השנים 2015-2016 לא נעשו פעולות אכיפה לגביית קנסות ישנים שניתנו בתקופת עבודת חברת שוהר (קנסות שניתנו עד שנת 2014).
יצוין, כי הנחיות היועץ המשפטי לממשלה קובעות כי על חובות הנגבים בהתאם לפקודת המיסים (גביה) שלא נעשו פעולות לגבייתם במשך 3 שנים, תחול התיישנות. אי טיפול בקנסות במשך זמן רב, מקשה על המשך ביצוע פעולות האכיפה ואף עלול לגרום להתיישנות הקנסות.

תגובת מנהלת החניה

בהתאם לצו בימ"ש היה הקפאת הליכים בשוהר, בהמשך הוסדר ומבוצעות פעולות אכיפה לגביית הדוחות.

19. עד לחודש ינואר 2016, קנסות אשר עברו להליך משפטי שולמו במחלקת הגבייה מבלי שהועבר עדכון לגבי תשלום הקנס לרשות החנייה ולחברת מילגם. במקרים כאמור, הקנסות במערכת עלולים לעבור לאכיפה למרות ששולמו במועד הנדרש.
20. הביקורת בחנה מדגם של 20 קנסות אשר טופלו על ידי חברות הגבייה מילגם ושוהר. מהמדגם עלה, כי בניגוד לסעיף 3.1 (5) להסכם המחייב את חברת הגבייה לבצע עיקולים, העירייה לא מבצעת בפועל עיקולים כמחוייב. במדגם של 10 קנסות שניתנו בשנת 2015 וטופלו על ידי חברת מילגם, באף מקרה לא נעשו פעולות אכיפה (עיקולים) לגביית החוב.

תגובת מנהלת החניה

חשוב לציין כי חברת הגבייה מילגם קיבלה לידה את הדוחות החדשים שנרשמו החל מתחילת פעילות המכרז 11/2014 והיה עליהם להמתין שיהפכו לחלוטים. רק כשהדוח חלוט ניתן להתחיל בפעולות אכיפה.

במדגם של 10 קנסות שניתנו לפני שנת 2014 ומטופלים על ידי חברת שוהר נמצא כי החברה ביצעה עיקולי מיטלטלין ברישום ועיקולי בנק בלבד. לא נעשו על ידי החברה עיקולי שכר, עיקולי רכב ועוד.

המלצות הביקורת

מומלץ להקפיז על ביצוע אכיפה רציפה של קנסות החניה בסמוך למועד מתן הקנסות תוך ביצוע כל פעולות האכיפה שבסמכות העירייה לבצע ושנקבעו בהסכם עם חברות הגבייה.

תגובת מנהלת החניה

עיקולי צד ג'- זה עיקולי בנקים ונעשו (יבדק עניין עיקולי צד ג נוספים)

עיקולי רכב - בעייתי מבחינת פסקי דין - שווי רכב אל מול גובה חוב...יחסיות...

התייחסות הביקורת לתגובת המבוקר

ישנם עיקולי צד ג' נוספים ורבים אשר לא נעשים על ידי העירייה כגון עיקולי שכר, קופות גמל ועוד.

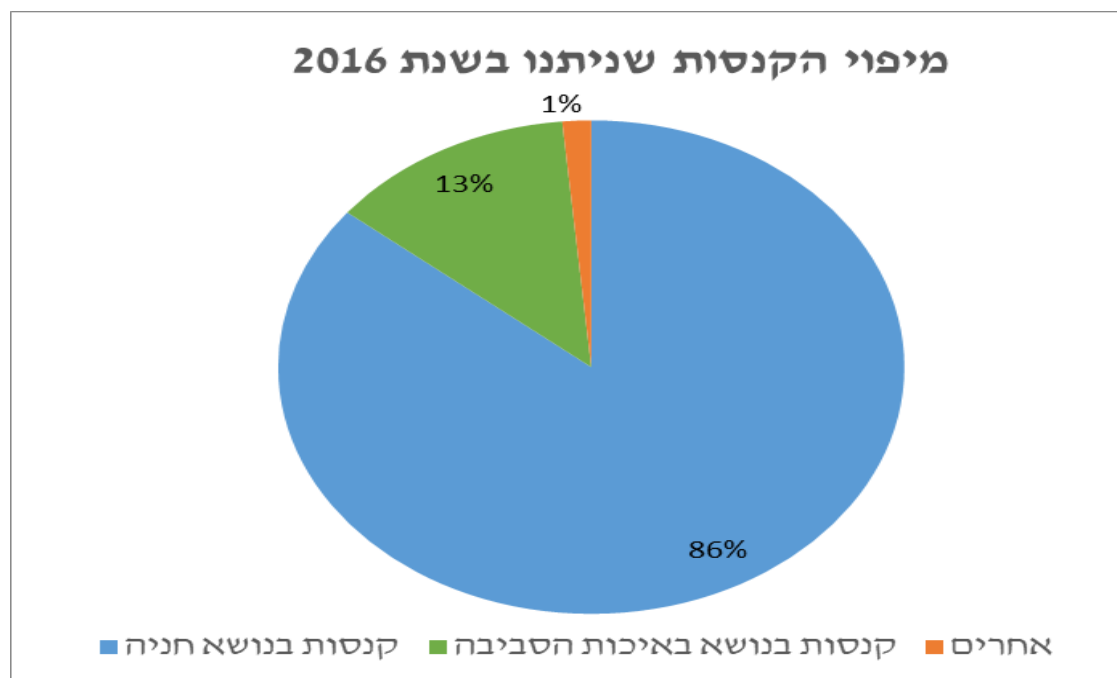
הביקורת לא מקבלת את תגובת המבוקר לפיה קיימת בעיה משפטית אשר מונעת ביצוע עיקולי רכב בשל קנסות שלא שולמו.

פירוט הממצאים

2. כללי

בחוקי העזר ישנם 181 סעיפי עבירות שאותם העירייה נדרשת לאכוף ולהטיל מכוחם קנסות ברירות משפט, כלהלן:

מספר הקנסות שניתנו בשנת 2016	מספר סעיפי העבירות	מקור סעיף העבירה
42,101	38	סעיפי עבירות בנושא חניה
6,250	108	סעיפי עבירות באיכות הסביבה
319	19	סעיפי עבירות בתחום הוטרינרי
277	6	סעיפי עבירות בנושא איסור עישון
17	4	סעיפי עבירות בתחום הרכלות
59	6	סעיפי עבירות בתחום השילוט
57	-	סעיפי עבירות אחרות
49,080	181	סה"כ

מניתוח מספר הקנסות שניתנו על ידי העירייה בשנת 2016 נמצא, כי רובם של קנסות ברירות המשפט הניתנים על ידי העירייה הינם בתחום החניה (כ-86% מהקנסות).

3. ניתוח קנסות החניה

סעיפים 3, 6, 10, 12 לחוק העזר כוללים 38 עבירות בנושא החניה שהעובר עליהם יקבל קנס.

בסעיפי חוק העזר נקבע, בין היתר, כי חל איסור על אדם להעמיד או להחנות רכב במקרים שלהלן:

- החניה נאסרה בו והאיסור סומן באמצעות תמרור.
- הרכב הועמד בחניה בפרק זמן ארוך מזה שהותר לחנות.
- חניית הרכב מפריעה או מעכבת את התנועה.
- חניית הרכב מסתירה תמרור לעוברי דרך.
- חניה בשטח המותר לעצירה בלבד.
- חניה על מדרכה, חניה בסמוך לצומת, חניה במרחק 2 מטרים מברז כיבוי אש, חניה במרחק 12 מטרים לפני מעבר חציה או לפני קו עצירה, בתחנת אוטובוס, בתחנת מוניות, בחנייה המיועדת לרכב נכה ועוד.

להלן מספר הקנסות שניתנו על ידי פקחי העירייה בנושא החניה בשנים 2015-2016:

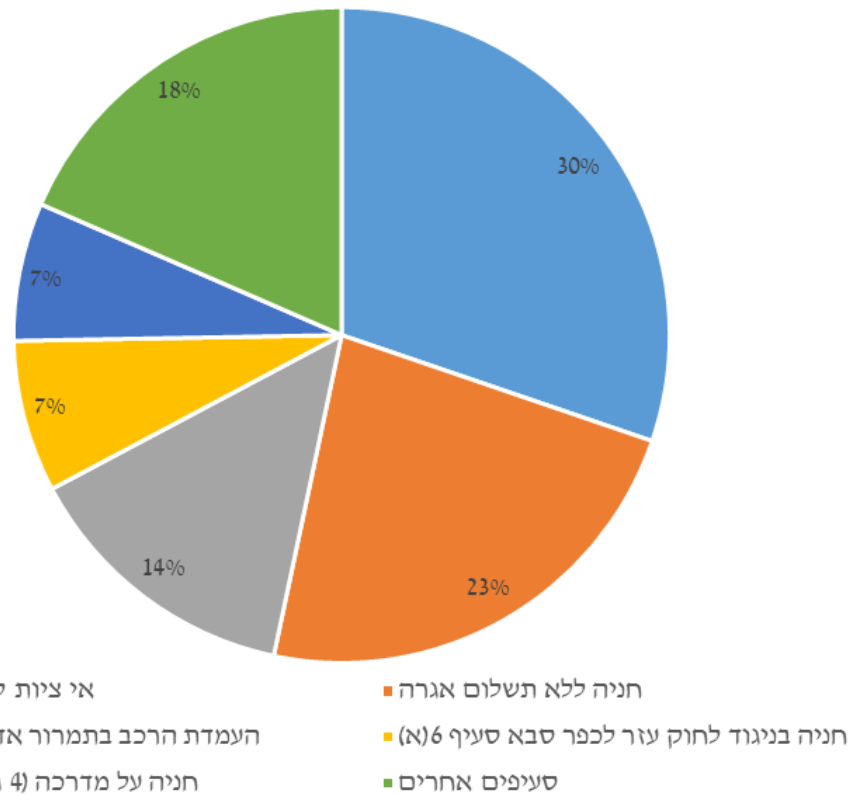
מספר קנסות החניה	שנה
39,937	2015
42,101	2016

מספר קנסות החניה שניתנו בין השנים 2015-2016 גדל בכ-2,000 קנסות המהווים גידול של כ-6% במספר הקנסות השנתי.

להלן מיפוי של עיקרי סעיפי העבירות שנאכפו על ידי העירייה בשנת 2016 :

מספר הקנסות שניתנו בשנת 2016	תמצית העבירה	מספר הסעיף בחוק העזר	מספר סידורי של הסעיף במערכת הממוחשבת
12,731	אי ציות לתמרור	3(ד)4	45
9,718	חניה ללא תשלום אגרה	12 (א)	37
5,854	העמדת הרכב בתמרור אדום לבן	6 (א)	24
3,153	חניה בניגוד לחוק עזר לכפר סבא סעיף 6(א)	6 (א)	20
2,870	חניה על מדרכה (4 גלגלים)	6(ד)3	58
1,507	חניה המעכבת או מפריעה לתנועה	6(ג)1	28
1,306	חניה במקום המוגדר כתחנת אוטובוס	6(ד)(13)	23
962	חניה על מדרכה (2 גלגלים)	6(ד)3	52
773	ליד תמרור המסמן מקום חניה לרכב נכה	6(ד)(15)	22
632	במקום חניה שלא בתוך אחד השטחים המסומנים לכך	6(ב)2	26
580	חניה במקום אסור המפריע לכלי רכב אחר	6(ד)5	32
576	חניה כפולה	6(ד)11	25
457	מקום חניה שמור על ידי תמרור המצוין עליו מס' רכב	6(ב)4	27
982	-	-	סעיפים אחרים
42,101			סה"כ

מיפוי הקנסות העיקריים שניתנו בשנת 2016

ממצאי הביקורת

1. מניתוח מספר הקנסות שניתנו על ידי פקחי העירייה בין השנים 2013-2017 נמצא כי החל מחודש ספטמבר 2013 (חודש לפני מועד הבחירות) ועד למועד הבחירות, העירייה לא ביצעה אכיפה וחלוקת קנסות חניה לרכבי העיר. אי מתן קנסות חניה בסמוך למועד הבחירות עלול להעיד על הפסקת האכיפה בעיר משיקולים שאינם ענייניים.
2. מניתוחים שביצעה הביקורת נמצא כי מתוך 38 העבירות הנכללות בחוק העזר, ישנן 12 עבירות אשר לא נאכפות על ידי העירייה כלל ו-7 עבירות שבגינן ניתנו בשנת 2016 פחות מ-10 קנסות, כלהלן:

מספר סידורי של הסעיף במערכת הממוחשבת	מספר הסעיף בחוק העזר	תמצית העבירה	מספר הקנסות שניתנו בשנת 2016	סיבת אי האכיפה לפי טענת מנהל מדור האכיפה
29	6(ג)2	חניה באופן שמסתירה תמרור	0	לא נתפסו עבירות
34	6(ד)8	בתחום 12 מטר לפני קו עצירה	1	הסעיף לא רלוונטי
35	6(ד)10	חנייה בכביש חד סטרי בניגוד להוראות החוק	0	הסעיף לא ברור ולכן לא נאכף
39	12(ה)	חניה מבלי לשלם אגרה לסדרן חניה	0	אין סדרני חניה בעיר
40	12(ד)	חניה במקום מוסדר תוך שימוש בכרטיס החניה בניגוד להוראות החוק	0	אין שימוש בכרטיסי חניה בעיר
41	3(ד)1	חניה בשטחי העיר תוך תשלום אגרת החניה לרשות אחרת	0	לא נתפסו עבירות
43	3(ד)2	שימוש בכרטיס חניה בניגוד להוראות	0	הסעיף לא רלוונטי
44	3(ד)3	כרטיס חניה שלא הוצמד לצד הקרוב למדרכה	4	לא נתפסו עבירות נוספות
46	9(א)	חניית מונית במקום שלא נקבע כתחנת מונית	0	לא נתפסו עבירות
47	9(ז)	חניית מונית מעבר לזמן הדרוש להעלאת נוסעים והורדתם	0	לא נתפסו עבירות
48	10(א)	חניית אוטובוס במקום שלא נקבע כתחנת אוטובוסים	3	לא נתפסו עבירות נוספות
49	10(ב)	חניית אוטובוס בתחנת אוטובוס לפרק זמן שלמעלה מהדרוש	2	לא נעשות מדידות ולא נתפסו עבירות נוספות
50	6(ד)1	חנייה בניגוד לנתיב הנסיעה	1	הסעיף לא ברור ולכן לא נאכף
51	6(ד)2	על שביל אופניים מסומן בתמרור	0	הסעיף לא רלוונטי
53	6(ד)6	בתחום 2 מטרים מברז כיבוי כאשר התחום מסומן	8	לא נתפסו עבירות נוספות
54	6(ד)9	בתחום 2 מטרים מהפס הקרוב ביותר של מסילת ברזל	0	הסעיף לא רלוונטי
55	6(ד)12	על גשר או בתוך מנהרה	0	הסעיף לא רלוונטי

מספר סידורי של הסעיף במערכת הממוחשבת	מספר הסעיף בחוק העזר	תמצית העבירה	מספר הקנסות שניתנו בשנת 2016	סיבת אי האכיפה לפי טענת מנהל מדור האכיפה
56	6(ד)14	בצד מעקה בטיחות להולכי רגל בשפת הכביש	5	לא נתפסו עבירות נוספות
57	6(ד)16	ליד תמרור המסמן תחנת הסעה לחיילים, אלא לשם העלאת או הורדת חיילים	0	הסעיף לא רלוונטי
סה"כ	19 עבירות בחוק החניה שלא נאכפות/ נאכפות באופן שאינו מספק			

המלצת הביקורת

מומלץ לבחון הצורך בעדכון חוקי העזר וביטול סעיפי עבירות אשר אינם רלוונטיים ואינם שימושיים.

תגובת המבוקרים

מעיון ראשוני עולה, כי קיים צורך בכל סעיפי העבירות המפורטות בחוק העזר וייבחו עניינית מול הגורמים הרלוונטיים ברשות החנייה.

תגובת מנהלת החניה

יבחן מול המחלקה המשפטית.

4. מתן קנסות חניה

נכון למועד הביקורת (יולי 2017), החברה הכלכלית מפעילה 13 פקחים לביצוע אכיפה ומתן קנסות. הפקחים עוסקים במתן דוחות בהתאם לחוקי העזר העירוניים, בין היתר, בנושא חוק עזר חניה.

פקחי העירייה מאתרים גורמים המבצעים עבירות על החוק ברחבי העיר ורושמים קנסות למבצעי העבירות. הקנסות נרשמים על ידי הפקחים במסופונים ומועברים באופן ממוחשב מהמסופונים למערכת הממוחשבת של חברת מילאון המנהלת את רישומי קנסות החניה (להלן המערכת הממוחשבת). תיעוד העבירות נעשה באמצעות צילום העבירה על ידי המסופון. הצילום מועבר באופן ממוחשב למערכת.

ממצאי הביקורת

3. המסופונים המשמשים את הפקחים במתן קנסות בשל עבירות על חוק עזר חניה, מאפשרים רישום של מספר רכב שגוי אשר לא קיים. כך כדוגמא, בביקורת נמצא קנס משנת 2015 אשר נרשם לרכב מספר 9999999 אשר אינו קיים. הקנס בוטל בשל הרישום השגוי של מספר רישוי הרכב.
4. מניתוח הקנסות שניתנו על ידי העירייה בין השנים 2015-2016 נמצאו 106 קנסות אשר ניתנו עבור עבירות חניה לרכבים ואשר נעשתה בגינם פנייה למשרד התחבורה לצורך איתור פרטי בעלי הרכבים אך משרד התחבורה לא מסר לעירייה את פרטי בעלי הרכבים.
- מבדיקה מדגמית של הקנסות שניתנו לרכבים כאמור, עלה כי הרכבים צולמו על ידי הפקחים ומספר הרכב אשר ביצע את העבירה נרשם על ידי הפקח באופן נכון בקנס שניתן.
- מהאמור עולה כי הרכב אכן קיים ולא קיימת הצדקה לאי איתור פרטי בעל הרכב במאגר משרד התחבורה.
- בהיעדר פרטי בעל הרכב, אין באפשרות העירייה לטפל בגביית ואכיפת הקנס. במקרים אלו, למבצע העבירה ניתנת האפשרות לחנות בעיר תוך ביצוע עבירות חוזרות, ללא אכיפה כנגדו.
- מניתוחי הביקורת נמצאו 4 רכבים שהעירייה לא הצליחה לקבל את פרטי בעל הרכב. רכבים אלו ביצעו יותר מ-5 עבירות חניה בין השנים 2015-2016, אך לא כיוון שלא אותרו בעלי הרכבים, לא נעשתה אכיפה כנגדם, כלהלן:

מספר הרכב ¹	מספר העבירות שביצע בשנת 2015	מספר העבירות שביצע בשנת 2016	סה"כ עבירות לרכב
78...92	10	5	15
73...92	0	5	5
73...91	4	1	5
13...30	5	0	5

המלצות הביקורת

מומלץ לשדרג את מסופוני העירייה כך שלא יתאפשר לבצע רישום של קנסות למספרי רכבים שאינם קיימים.

¹ מספרי הרכב המלאים נמצאים בניירות העבודה של הביקורת

מומלץ לבצע פניה חוזרת למשרד התחבורה על מנת לקבל את פרטי בעלי הרכבים אשר לא אותרו על ידי העירייה. לאחר איתור פרטי בעלי הרכבים, מומלץ לבצע אכיפה לגביית הקנסות שלא שולמו.

5. העמדת רכבים מקולקלים בחניות

סעיף 43 לחוק עזר לכפר סבא (שמירה על איכות הסביבה ומניעת מפגעים), תשס"ח 2008 אוסר על העמדת גרוטאות רכב ברשות הרבים. בהתאם לחוק העזר, טרם פינוי הרכב העירייה נדרשת לפנות לבעל הרכב ולדרוש ממנו לסלק את הרכב. במקרה בו הרכב לא סולק 60 ימים לאחר מועד ההודעה, חוק העזר מסמיך את ראש העירייה או המפקח לסלק את הרכב ולהעביר את הרכב לבעלות העירייה.

בנוסף לדרישת פינוי הרכב, סעיף 8 לחוק העזר קובע כי במקרה בו רכב התקלקל ניתן להעמידו בצד הרחוב עד לפינויו. הסעיף אוסר על העמדת רכב מקולקל (גרוטאה) באופן קבוע, כלהלן: "לא יעמיד אדם ולא ירשה למי שפועל מטעמו להעמיד ברחוב רכב שנתקלקל קלוקל המונע המשכת הנסיעה, אלא סמוך, ככל האפשר, לשפה הימנית של צר הרחוב המיועד לתנועת רכב ואלא לשם תיקונים הכרחיים להמשכת הנסיעה שיש לעשותם בו במקום או עד שיועבר הרכב למקום תיקונו, ובלבד שהרכב יתוקן או יועבר ללא דיחוי."

בנוסף לפינוי הרכב, במקרה כאמור חוק עזר חניה מאפשר לעירייה להטיל קנסות על בעל הרכב.

הביקורת ערכה סיורים אקראיים באזור התעשייה בעיר לבחינת קיומם של רכבים מקולקלים אשר חונים בשטחי העיר ואינם מפונים.

ממצאי הביקורת

5. בסיוורים האקראיים שנערכו באזור התעשייה בחודש יולי 2016 נמצאו על ידי הביקורת כ-2 רכבי גרוטאות בלבד. בסיוור הביקורת שנערך כשנה אחרי, בחודש יוני 2017, נמצא כי מספר רכבי הגרוטאות גדל ובסיוור שנערך מופו 8 גרוטאות של רכבים אשר עומדים בחניות העירוניות. בהתאם לנמסר לביקורת מתובע העירייה, מופו על ידו 14 רכבי גרוטאות ברחבי העיר אשר הוא פועל לפנות אותם.

להלן דוגמאות לרכבים נטושים שנמצאו בסיורי הביקורת:

המלצת הביקורת

יש להטיל קנסות על בעלי הרכבים אשר העמידו את רכבי הגרוטאות בשטח הציבורי שלא כדין ולפעול לפינוי הרכבים הנטושים משטחי החניה הציבוריים.

6. עבודת פקחי העירייה

כאמור, החברה הכלכלית מפעילה 13 פקחים במקביל לביצוע אכיפה ומתן קנסות חניה.

הפקחים מחולקים בשטחי העיר בחלוקה לאזורי אכיפה תוך ביצוע רוטציה בין הפקחים מעת לעת.

פקחי העירייה נדרשים לאכוף עבירות חניה בכל שטחי העיר. בהתאם למדיניות האכיפה העירונית, העירייה לא מפעילה פקחי חניה בשעות הלילה ואכיפה של עבירות חניה בשעות הלילה נעשית על ידי השיטור העירוני, רק במקרים בהם מתקבלת קריאת מוקד.

הפקחים מאתרים עבירות חניה באופן יזום בכל שטחי העיר ונותנים מענה לפניית המתקבלות במוקד העירוני בנושא עבירות החניה.

בשנת 2016, התקבלו מהתושבים בעיר 8,150 פניות מוקד לגבי עבירות חניה.

יצוין, כי בהתאם למדיניות העירייה, העירייה החליטה לבצע הסדרה של החניה באזורי מרכז העיר ובאזור התעשייה לרבות הסדרת חניה באזורי מגורים אשר בשעות העומס, תתיר חניה לתושבי האזור בלבד.

ממצאי הביקורת

6. מניתוח קנסות החניה בשנת 2016 עולה כי קנסות החניה ניתנו על ידי 33 פקחי חניה שונים.

במהלך שנת 2016, רק 7 פקחים נתנו בממוצע יותר מ-10 קנסות ביום (מתוכם 3 פקחים עזבו את העירייה) ו-24 פקחים נוספים נתנו בממוצע פחות מ-3 קנסות ביום, כלהלן:

הערות	מספר הקנסות שניתנו בממוצע ביום בשנת 2016	מספר הפקח במערכת
-	22.9	54
-	21.6	73
-	20.4	56
עזב במהלך השנה	17.1	72
-	13.8	68
-	13.4	60
-	13.2	64
עזב במהלך השנה	6.5	57
עזב במהלך השנה	4.4	52

הערות	מספר הקנסות שניתנו בממוצע ביום בשנת 2016	מספר הפקח במערכת
-	פחות מ- 3 קנסות חניה בממוצע ליום ²	24 פקחים נוספים

מהאמור עולה, כי רק 6 פקחים אשר היו פעילים בשנת 2016 במתן קנסות חניה, נותרו בעבודתם. לדעת הביקורת, מספר פקחי החניה המועסקים על ידי העירייה הינו נמוך ביחס לנדרש.

לדברי מנהלת מחלקת הפיקוח והאכיפה בשל המספר הנמוך של הפקחים בתחום האכיפה הסביבתית, בימים בהם העירייה מבצעת מבצעי אכיפה סביבתיים, המחלקה משתמשת במפקחי החניה לפעילות האכיפה הסביבתית ולא נעשית כלל אכיפת חניה ברחבי העיר.

תגובת מנהלת החניה

לא היו מעולם 33 פקחים במחלקה - כנראה שחושב יחד עם פקחי השיטור העירוני. הפקחים במחלקת הפיקוח הינם פקחים משולבים – הוכשרו לצרכי אכיפה הן של עבירות חניה והן של עבירות איכות הסביבה. בנוסף חלק מהפקחים גם הוכשרו לאכיפת חוק אכיפה סביבתית.

התייחסות הביקורת לתגובת המבוקר

מספר הפקחים המצוין כולל גם פקחים של השיטור העירוני אשר מחלקים דוחות קנס.

הביקורת לא ציינה כי ישנם 33 פקחים בפועל אלא כי, לפי רישומי המערכת, בשנה שנבדקה 33 פקחים חילקו קנסות. המספר הרב של הפקחים שחילקו קנסות כאמור, מעיד על תחלופה רבה של פקחים.

7. בביקורת נמצא כי למרות שמחלקת הפיקוח ביצעה פרסומים רבים לחיפוש ואיתור פקחים, בשל תנאי העבודה והשכר של הפקחים, מנהלת מחלקת הפיקוח והאכיפה מתקשה לגייס פקחים המעוניינים לעבוד בעירייה.

עוד נמצא, כי פקחים אשר עבדו בעירייה עברו לעבוד כמפקחים ברשויות אחרות (דומות בגודלן לעירייה) בשכר גבוה מזה שמשולם להם על ידי העירייה.

8. העירייה לא מבצעת אכיפת חניה באזורי מרכז העיר באמצעות אמצעים ממוחשבים כגון מצלמות חניה.

² מדובר בפקחים אשר עבדו בעירייה באופן זמני במהלך שנת 2016 ועזבו במהלך השנה או לחלופין בפקחים אשר החלו בעבודתם במהלך שנת 2016 ובפקחים אשר עוסקים בעיקר באכיפה סביבתית ומסייעים מעת לעת במתן קנסות חניה.

לדברי מנהלת מחלקת הפיקוח והאכיפה, בעבר הוצבו מצלמות אכיפה במרכזי העיר שאף הקטינו באופן משמעותי את מספר עבירות החניה באותם האזורים, אך המצלמות הוסרו.

9. למרות מדיניות הסדרת החניה שנקבעה על ידי העירייה, טרם הוסדרה החניה בתשלום באזור התעשייה וטרם הוסדרה החניה בכל אזורי המגורים המתירה חניה בשעות העומס, לתושבי האזור בלבד.

המלצת הביקורת

מומלץ לפעול לגיוס פקחי חניה איכותיים וקבועים אשר יבצעו אכיפה בכל שעות היממה. במידת הצורך יש לבחון את האפשרויות הקיימות לעירייה לשיפור שכר הפקחים.

מומלץ לבצע אכיפה של עבירות חניה באמצעים ממוחשבים לרבות באמצעות מצלמות.

מומלץ להסדיר את החניה באזור התעשייה ובאזורי המגורים ברחבי העיר.

7. טיפול בקנסות החניה

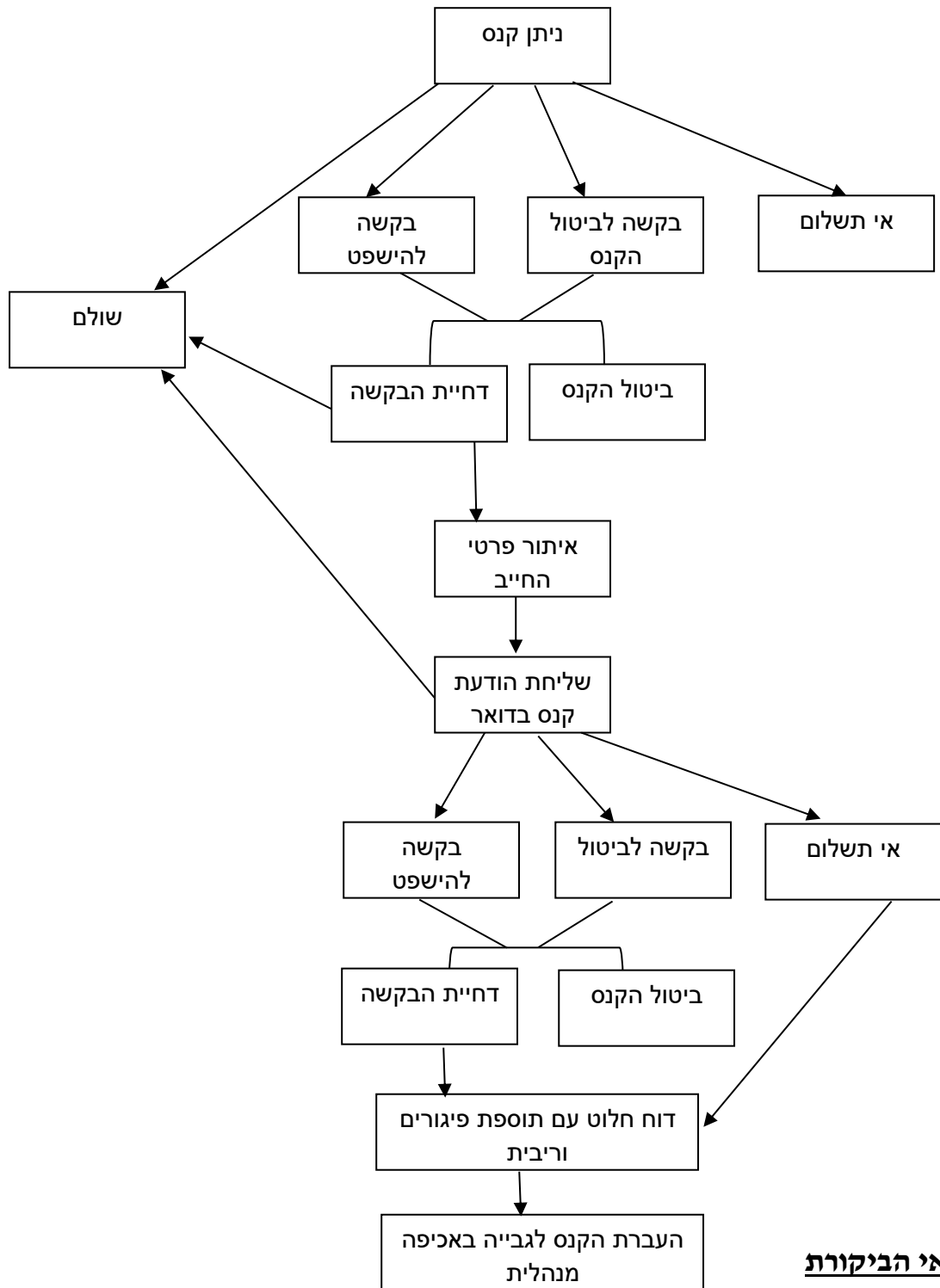
סעיף 229 לסדר הדין הפלילי קובע כי קנס חניה ניתן לתשלום תוך 90 ימים ממועד קבלתו. סעיף 229 (ב) לסדר הדין הפלילי וסעיף 67 לחוק העונשין קובעים כי במקרה בו קנס לא שולם במועד ולא התקבלה בקשה לביטולו או בקשה להישפט, תוגדל קרן הקנס בשיעור של 50% ובתוספת של 5% נוספים מדי שנה.

בהתאם לסעיף 229 לסדר הדין הפלילי ולסעיף 70 לחוק העונשין, קנסות אשר לא שולמו במועד נגבים בהתאם לפקודת המיסים גביה, המחייבת את העירייה להודיע לחייב על הקנס שלא שולם באמצעות מסירה ידנית בדואר רשום.

בהתאם לאמור, לאחר שחלפו 90 ימים ממועד מתן הקנס, העירייה שולחת דרישות תשלום נוספות לתושבים אשר לא שילמו את הקנסות. דרישות התשלום נשלחות בדואר רשום.

יצוין, כי בהתאם לסדר הדין הפלילי, במקרה בו התקבלה בקשה לביטול הקנס או בקשה להישפט, מוקפא הטיפול בקנס עד להחלטה בנושא. קנסות שלא בוטלו לאחר הבקשה, ניתנים לתשלום תוך 45 ימים ממועד הבקשה או לחלופין, בהתאם לפרק הזמן שנקבע על ידי בית המשפט.

להלן תרשים המפרט את השלבים העיקריים לטיפול בקנסות חניה:

ממצאי הביקורת

10. למרות הסמכות הקיימת לעירייה להגדיל את קרן הקנס לאחר 90 ימים ממועד מתן הקנס, הגדלת הקנס נעשית רק לאחר 180 ימים (חצי שנה) ממועד מתן הקנס ולאחר שהעירייה שולחת למבצעי העבירות דרישת תשלום נוספת.

הקנס צובר ריבית פיגורים בתום פרק הזמן לתשלום שנשלח לחייב בדרישה בהודעת דואר ראשונה.
אי הגדלת קרן הקנס בפרק הזמן הקבוע בחוק (90 ימים) פוגע בהרתעה הקיימת לעירייה מול התושבים אשר בוחרים שלא לשלם את הקנסות שקיבלו.

המלצת הביקורת

מומלץ לבחון את המדיניות העירונית הקיימת ולשקול הגדלת קרנות הקנס לאחר 90 ימים ממועד מסירת ההודעה הראשונה על ידי הפקח, בהתאם לסמכות הקיימת לעירייה בחוק.

8. בקשות לביטול קנס

8.1. רקע

נאשם אשר לא מעוניין לשלם את הקנס שקיבל, רשאי להגיש בקשה לביטול הקנס או בקשה להישפט בגין העבירה שביצע בהתאם לקבוע בסעיף 229 לחוק סדר הדין הפלילי.

"מי שנמסרה לו הודעת תשלום קנס, ישלם, תוך תשעים ימים מיום ההמצאה, את הקנס הנקוב בהודעה, לחשבון שצויין בה, זולת אם פעל באחת מדרכים אלה:

- (1) הגיש לתובע, תוך שלושים ימים מיום ההמצאה, בקשה לביטול...
- (2) הודיע, תוך תשעים ימים מיום ההמצאה, בדרך שנקבעה בתקנות, שיש ברצונו להישפט על העבירה."

בשנים 2015-2016 התקבלו כ-5.9 אלף בקשות לביטול קנסות מדי שנה, כלהלן:

שנה	מספר הקנסות שניתנו	מספר הבקשות לביטול קנסות	אחוז המקרים בהם התקבלה בקשה לביטול קנס
2015	39,937	5,885	14.7%
2016	42,101	5,960	14.2%

תקנה 42 א לתקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד 1974 קובעת את אופן הגשת הבקשה לביטול קנס שניתן לפי סעיף 229 לסדר הדין הפלילי, כלהלן:

- הבקשה תוגש לתובע בכתב.
 - הבקשה תוגש תוך התקופה הקבועה לתשלום בקנס (תוך 90 ימים).
 - בבקשה יפורטו הנימוקים לביטול ויצורפו לה, אם ישנם, מסמכים המאמתים את טענות המבקש.
 - בבקשה שהוגשה באיחור ירשמו הנימוקים לאיחור ויצורפו מסמכים המאמתים אותם.
- האפשרות להגשת בקשה לביטול הקנס ו/או הזכות לבקש להישפט רשומה בגב הקנס שניתן למקבל הקנס ובאתר האינטרנט העירוני.
- במקרים בהם התקבלה בקשה לביטול קנס או בקשה להישפט, הטיפול בקנס מוקפא עד לסיום הטיפול בבקשה.

ממצאי הביקורת

11. העירייה מאפשרת לתושבים להגיש בקשות לביטולי קנסות תוך 120 ימים ממועד הקנס (30 ימים לאחר מועד קבלת הדואר הרשום) ולא תוך 30 ימים מהמועד בו ניתן הקנס על ידי פקח העירייה.
- מתן אפשרות להגיש בקשות לביטולי קנסות, זמן רב לאחר מועד הקנס מקשה על יכולת התובעים לבחון את נסיבות ביצוע העבירה במקרים של בקשות לביטול הקנס, מגדיל את מספר הבקשות המוגשות לביטולי קנסות ומאריך את פרק זמן הטיפול בקנסות.
12. מניתוח הבקשות שהתקבלו לביטולי קנסות בין השנים 2015-2016 עולה, כי ביותר ממחצית המקרים בהם התקבלה בקשה לביטול הקנס (51.9% מהבקשות) התובע החליט לבטל את הקנס שניתן או להפחיתו, כלהלן:

שנה	מספר הבקשות לביטולי קנסות	מספר הקנסות שבוטלו	אחוז הקנסות שבוטלו ביחס למספר הבקשות
2015	5,885	3,270	55.6%
2016	5,960	2,877	48.3%
ממוצע לשנה	5,922	3,073	51.9%

13. מניתוח עיקרי הסיבות לביטולי קנסות בשנת 2016 עולה כי ברוב המקרים הקנסות בוטלו בשל ליקויים במתן הקנס, כלהלן:

מספר הקנסות שבוטלו	סיבת ביטול הקנס
1,010	הקנס ניתן לתושב הזכאי לקבל תו חניה
655	נפלה טעות עובדתית במתן הקנס
461	הדוח בוטל בשל ספק בנכונות העבירה
79	הקנס ניתן לרכב תקול שנותר בשטח הציבורי כדין
63	לא נתקיימו כל יסודות העבירה הנדרשות
19	ליקויים במסירת הודעת הקנס
8	שיקולים פסולים במתן הקנס
582	סיבות אחרות
2,877	סה"כ

ריבוי ביטולים של קנסות בשל ליקויים כאמור עלול להעיד על מתן קנסות רבים על ידי העירייה שלא כדין.

14. מנייתוח הסיבות לביטולי הקנסות לתושבים הזכאיים לקבלת תו חניה נמצא, כי העירייה לא מאפשרת לתושבים לדרוש ולקבל תו חניה ביחידת הארנונה בעת העברת בעלות על נכס על שם.

בשל האמור, תושבים אשר עוברים להתגורר בעיר נדרשים לפנות לרשות החניה הנמצאת במרחק רב ממשרדי העירייה. עד לפניית התושב וקבלת תו החניה, ניתנים לתושב קנסות רבים אשר כולם מבוטלים רק לאחר בקשת התושב לביטול הקנס.

15. מנייתוח הסיבות לביטולי הקנסות לתושבים בשל טעות עובדתית במתן הקנס נמצא כי בעיר הוצבו תמרורים שלא כדין. כל הקנסות אשר ניתנים על ידי העירייה בשל העמדת הרכבים בניגוד לתמרורים כאמור, מבוטלים.

להלן דוגמאות שנמצאו בביקורת:

- **קנס מספר³ 66-...-1-1-1** - הקנס ניתן בשל חניה בשטח המסומן כאסור לחניה. לאחר בקשה שהתקבלה מהתושב לקבלת אישור ועדת התנועה לסימון השטח כאסור לחניה נמצא כי הבקשה שהוגשה לסימון המקום נדחתה על ידי ועדת התנועה אך למרות דחיית הבקשה, השטח סומן כאסור לחניה.

בשל הצבת התמרורים שלא כדין, ללא אישור ועדת התנועה, בוטל הקנס.

³ מספרי הקנסות המלאים נמצאים בניירות העבודה של הביקורת

מסיוור בשטח נמצא כי חניית הרכבים במקום מפריעה לפינוי פחי אשפה המוצבים במדרכה ובשל כך תושב במקום ביקש לאסור על החניה בשטח. יצוין, כי למרות סירוב ועדת התנועה לאיסור החניה במקום, גורם שאינו ידוע ביצע סימון של איסור חניה במקום, הסימון לא הוסר על ידי העירייה והעירייה לא סיפקה לתושב פתרון לבעיית פינוי פחי האשפה במקום.

● **קנס מספר³ 77-1-1-...** - הקנס ניתן בשל חניה במקום שהחניה בו נאסרה בשעות המצוינות בשלט. התושב ביקש לבטל את הקנס בשל אי בהירות השלט ואי עמידת השלט בחוק הודעת התעבורה (קביעת לוח תמרורים), תשע"א 2010, המחייבות רישום בהיר של השעות בהן אסורה החניה במקום. בשלט נרשם כי החניה אסורה "בין השעות 19-8" בעוד חוק הודעת התעבורה קובע כי במקרה כאמור יש לבצע רישום בשלטים לפיו החניה אסורה "החל מהשעה 8 ועד לשעה 19".

יצוין, כי השלטים כאמור לא הוסרו על ידי העירייה ועדיין מוצבים ברחבי העיר למרות שהשלטים אינם עומדים בדרישות חוק הודעת התעבורה משנת 2010 (לפני 7 שנים) ואף אינם ברורים לציבור.

בשל אי עמידת השלט בדרישות החוק, בוטל הקנס.

● **קנס מספר³ 87-0-...** - הקנס ניתן בשל חניית רכב בניגוד לתמרור חניה. לאחר בקשה שהתקבלה מהתושב לקבלת אישור ועדת התנועה להצבת השלט נמצא כי ועדת התנועה אישרה את הצבת השלט אך לא ציינה בפרוטוקול את מועד אישור הצבת השלטים.

בשל היעדר תיעוד למועד אישור הצבת השלטים בוועדת התנועה, לא ניתן לוודא כי השלט אושר טרם הצבתו בשטח וטרם מתן הקנס לתושב. במקרה כאמור, לא ניתן לאכוף את החניות הנעשות בעיר בניגוד לתמרורים.

בשל הליקויים בפרוטוקול ועדת התנועה והספקות לגבי נאותות הצבת השלטים בעיר, בוטל הקנס.

התייחסות המבוקר

מיד עם איתור התמרור חסר התוקף החוקי, התביעה העירונית מעדכנת את הגורמים המקצועיים הרלוונטיים לתיקון העניין.

המלצות הביקורת

מומלץ לצמצם את פרק הזמן בו העירייה מאפשרת לתושבים להגיש בקשות לביטול הקנסות.

מומלץ לאפשר לתושבים המעבירים רישום ארנונה על שמם, לקבל תו חניה בעת העברת הארנונה. במקרים בהם העירייה נדרשת לבטל קנסות לתושבים אשר קיבלו קנסות למרות שהיו זכאים לקבל תו חניה, יש להעביר את הבקשות לביטול הקנסות לבדיקת תובע העירייה, טרם ביטולם.

יצוין, כי תובע העירייה מסר לביקורת בתגובתו כי המלצת ביקורת זו מקובלת ומיושמת.

מומלץ להסיר את התמרורים אשר הוצבו בשטחי העיר ללא אישור ועדת התנועה. כמו כן, על ועדת התנועה להקפיד על תיעוד המועד בו מורשי החתימה חתמו על הפרוטוקולים לאישור תמרורים.

8.2. שליחת החלטות התובעים למבקשים

סעיף 229 לסדר הדין הפלילי מסדיר את חובת התובע להשיב למבקשים לבטל קנס, כלהלן: "החליט התובע שלא לבטל את הודעת תשלום הקנס ימציא למבקש הודעה על כך...".

בכל מקרה בו התקבלה בקשה לביטול קנס, העירייה שולחת לפונה את החלטת התובע. במקרה בו נדחתה הבקשה, ניתנים לפונה 30 ימים ממועד ההחלטה לתשלום הקנס.

החלטות התובעים נשלחות לפונים באמצעות הדואר. יצוין, כי סדר הדין הפלילי קובע כי החלטת התובע בבקשה לביטול קנס הינה סופית ולא ניתן לערער עליה או להגיש בקשה נוספת לביטול הקנס.

ממצאי הביקורת

16. שליחת תשובות התובעים לבקשות לביטולי קנסות נעשית באמצעות הדואר ולא באמצעים ממוחשבים כגון הודעה טלפונית, מייל וכו'. שליחת ההודעות בדואר יוצרת עבודה ידנית רבה, נמשכת זמן רב ומעכבת את משך הטיפול בגביית הקנסות.

המלצת הביקורת

מומלץ לשלוח את תשובות התובע לתושבים באמצעים ממוחשבים.

8.3. עילות ביטול הקנסות

סעיף 229 לסדר הדין הפלילי קובע סמכות לתובע שהוסמך בידי היועץ המשפטי לממשלה לבטל הודעת תשלום קנס שנמסרה בשל עבירה של ברירת משפט אם נתקיימה אחת העילות הקבועות בחוק ובהתאם לתנאים הקבועים בו. סעיף 229 (ג) לסדר הדין הפלילי מסדיר 3 עילות בגינן רשאי התובע לבטל הודעת תשלום קנס וקובע, כלהלן:

"תובע רשאי לבטל הודעת תשלום קנס אם נוכח כי לא נעברה עבירה או כי היא נעברה שלא בידי מי שקיבל את ההודעה, או אם היה סבור שבנסיבות המקרה אין ענין לציבור בהמשך ההליכים. התובע יערוך רישום של הודעת תשלום קנס שביטל וינמק את החלטתו."

בהתאם לאמור בסדר הדין הפלילי והנחיות היועץ המשפטי לממשלה, התובעים רשאים לבטל קנסות מהעילות שלהלן:

- **חוסר עניין לציבור - הנחיות היועץ המשפטי לממשלה קובעות כי ביטול קנסות מעילה של חוסר עניין לציבור יכול להיעשות במקרים כגון אדם שנפטר, עבירה של אדם בעל חסינות דיפלומטית, טעות טכנית שנעשתה ברישום הקנס, ההודעה לא נשלחה למקבל הקנס בדואר רשום כמחויב בחוק, התיישנות העבירה, קנס שניתן לרכב מקולקל שסולק לאחר זמן סביר, קנס שניתן לרכב שהוביל חולה קשה למתקן רפואי, קנס שניתן לעובד ציבור שחנה לצורך מילוי תפקידו ועוד.**
- **לא נעשתה עבירה - הנחיות היועץ המשפטי לממשלה קובעות כי ביטול קנסות מעילה זו במקרים בהם הקנס נרשם בניגוד להוראות החוק בשל טעות פקח, כאשר אין ראיות מספקות להוכחת העבירה ועוד.**
- **העבירה לא נעשתה על ידי הנאשם - במקרים אלו הנחיות היועץ המשפטי לממשלה קובעות כי על הנאשם חלה חובה להמציא מסמכים המעידים על הגורם שביצע את העבירה לצורך הסבת הקנס אליו, ככל שניתן.**

יודגש, כי הנחיות היועץ המשפטי לממשלה קובעות כי החלטת תובע לביטול קנס חייבת להיות מנומקת ולכלול רישום ותיעוד של עילת ביטול הקנס.

ממצאי הביקורת

17. המערכת הממוחשבת מאפשרת ביטול של קנסות מבלי לבצע רישום של העילה לביטול הקנס.

מניתוח הנתונים לשנים 2015-2016 נמצאו 218 דוחות חניה אשר בוטלו על ידי העירייה מבלי שנרשמה במערכת הממוחשבת עילה המצדיקה את ביטול הקנס, כלהלן:

2016	2015	סיבת ביטול הקנס
123	92	ללא עילה ⁴
215		סה"כ

המלצת הביקורת

מומלץ להקפיד לבצע רישום במערכת הממוחשבת של עילת ביטול הקנס, בכל מקרה בו בוטל הקנס במערכת. מדי חודש, יש להפיק דוח המפרט את כל המקרים בהם קנסות בוטלו ללא עילה ולבחון את הסיבה לאי רישום העילות במערכת.

תגובת מנהלת החניה

טופל ברמת תוכנה שהקלדת עילת ביטול תהייה ברירת מחדל מחייבת.

9. בקשות להישפט

במקרים בהם מקבל הקנס, סבור, כי לא ביצע את העבירה ולא מעוניין לשלם את הקנס, באפשרותו להגיש בקשה להישפט.

בין השנים 2015-2016 התקבלו בעירייה כאלף בקשות להישפט בחלוקה שלהלן:

מספר הבקשות להישפט	שנה
230	2015
743	2016
973	סה"כ

⁴ יצוין, כי במקרים מדגמיים שנבדקו על ידי הביקורת נמצאו אישורי התובע לביטול הקנסות לרבות עילת ביטול הקנס ועלה כי בשל טעות, פרטי העילה לא נרשמו במערכת הממוחשבת.

התובע בוחן את נסיבות הקנס והראיות הקיימות ומגיש כתב אישום כנגד מקבל הקנס אשר בחר להישפט. במקרה בו התובע סבור כי ישנה הצדקה לביטול או הפחתת הקנס שבגיניו התקבלה בקשה להישפט, התובע מבטל או מפחית את הקנס.

ממצאי הביקורת

18. מניתוח הבקשות להישפט שהתקבלו בין השנים 2015-2016 עולה, כי ברובם המוחלט של המקרים בהם התקבלה בקשה להישפט (94.1% מהבקשות), בית המשפט או התובע החליטו לבטל את הקנס שניתן או להפחיתו, כלהלן:

שנה	מספר הבקשות לביטול קנסות שהטיפול בהם הסתיים	מספר הקנסות שבוטלו	מספר הקנסות שהופחתו	אחוז הקנסות שבוטלו או הופחתו ביחס למספר הבקשות
2015	203	24	169	95.1%
2016	571	42	493	93.7%
סה"כ	774	66	662	
ממוצע לשנה	387	33	331	94.4%

מתוך 774 הבקשות להישפט שהטיפול בהם הסתיים, ב-555 מקרים (83.8%) הפחתת הקנס נעשתה לאחר החלטת שופט. ביתר המקרים, הפחתת הקנס נעשתה על ידי תובע העירייה, ללא החלטת בית המשפט. מתוך 107 המקרים בהם הקנס הופחת על ידי תובע העירייה ללא החלטת בית המשפט, ב-103 מקרים (96.3%) הפחתת הקנס נעשתה על ידי התובע מבלי שנרשמה במערכת הממוחשבת העילה להפחתת הקנס. בהתאם לנמסר לביקורת מתובע העירייה, הפחתת קנסות באמצעות הסבר למבקשים להישפט נעשים בשל קשיים ראייתיים ואי זמינות פקחים למתן עדות. עוד ציין התובע, כי במקרים של קשיים ראייתיים ואי זמינות פקחים להעיד, התובע פועל להגעה להסדר עם הנאשמים לתשלום קנס מופחת במקום המשך הליך שיפוטי ארוך ומורכב. הביקורת מציינת כי התנהלות כאמור, פוגעת ביכולת ההרתעה של העירייה כלפי התושבים וביכולת העירייה למנוע עבירות חניה בעיר.

תגובת תובע העירייה

התובע העירוני מפחית את רכיב ההצמדה והריבית כאשר הוא סבור כאשר אלו נוספו שלא באשמת החייב.

תגובת מנהלת החניה

התובע הינו זה שמחליט אם לקיים הדיון בבימ"ש, והתובע הוא זה שמחליט אם לזמן פקחים שפוטרו מהעירייה/עזבו לעדות בבימ"ש.
מדובר בשיקולי תובע אם יעיד הפקח שרשם את הדוח למרות שהני"ל כבר לא עובד בעירייה.

10. משך זמן הטיפול בבקשות

כאמור, בשנת 2016, העירייה קיבלה כ-6,000 בקשות לביטול קנסות ועוד כ-750 בקשות להישפט.
הבקשות לביטול הקנסות והבקשות להישפט מועברות לבדיקה וטיפול של תובע העירייה אשר הינו הגורם היחיד המוסמך על ידי היועץ המשפטי לממשלה לבטל או להפחית קנסות.

יצוין, כי בהתאם לסעיף 229 לסדר הדין הפלילי ולהנחיות היועץ המשפטי לממשלה, במקרה בו העירייה לא ביצעה פעולות מול התושב במשך 3 שנים כגון: לא נשלחה לתושב תשובה לבקשתו לביטול הקנס, לא נעשתה אכיפה לגביית הקנס וכו', עבירת קנס של ברירת משפט מתיישנת.

ממצאי הביקורת

19. תובע העירייה נדרש לטפל ב: 30-40 בקשות לביטול או בקשות להישפט ביום, זאת בנוסף לתפקידיו הנוספים בייצוג העירייה בבתי המשפט.
לדעת הביקורת, יש צורך בהגדלת המשאבים הקיימים לצורך צמצום משך הטיפול בבקשות ומתן מענה בפרק זמן סביר.
תגובת המבוקרים - החל מספטמבר 2015 נוספה עוזרת לתובע העירוני. וכן מתמחה שהביאו להורדה ניכרת במספר הבקשות הנמצאות בסטטוס המתנה. כמו כן, היקף העבודה האמור מקשה מתן תשובות למבקשים בפרק זמן סביר. יצוין, כי לא קיימת בקרה ממוחשבת אחר משך זמן הטיפול בבקשות שהתקבלו מהתושבים ולא טופלו לאחר זמן סביר.
20. בביקורת נמצאו מקרים רבים בהם הטיפול בקנסות נמשך זמן רב ובלתי סביר בשל אי טיפול בקנסות על ידי רשות החניה ומשך זמן רב של תובע העירייה בבחינת הבקשות המתקבלות לביטול הקנסות ובבקשות להישפט.
להלן דוגמאות:

ממצאי הביקורת	מספר הקנס ⁵
<ul style="list-style-type: none"> ● כחצי שנה חלפה ממועד הקנס עד למועד שבו יצאה הנחיה לשלוח דואר רשום. ● כ- 3 חודשים חלפו ממועד ההנחיה לשלוח דואר רשום ועד למועד משלוח הדואר לקבלת אישור המסירה. ● התקבלה בקשה להישפט 9 וחצי חודשים לאחר מועד הקנס. ● למרות שחלפו שנתיים וחצי ממועד מתן הדוח ושנה וחצי ממועד הבקשה להישפט, טרם הסתיים ההליך השיפוטי. 	22...19
<ul style="list-style-type: none"> ● התקבלה בקשה לביטול הקנס במועד (תוך 30 ימים ממועד קבלת הדוח), הבקשה נדחתה לאחר 9 חודשים ממועד קבלתה. ● הוגשה בקשה להישפט במועד (תוך 30 ימים ממועד קבלת הדוח). ● עו"ד הגיע להסדר עם החייב לפיו ישלם רק 300 ₪ (במקום 750 ₪) על 3 דוחות. הביקורת לא מצאה עילה מוצדקת או סיבה להקטנת הקנסות. יצוין, כי החייב הודה בביצוע העבירה ולא הציג מסמכים המעידים על סיבה להקלה. 	76..14
<ul style="list-style-type: none"> ● 10 חודשים חלפו ממועד הגשת הדוח עד לפניה שנעשתה למשרד התחבורה לצורך לאיתור בעל הרכב. ● כ-11 חודש חלפו ממועד הדוח עד למועד שבו יצאה הנחיה לשלוח דואר רשום. ● התושב הגיש ערעור שנה וחודש לאחר מועד מתן הקנס. ● הבקשה לביטול הקנס נדחתה 9 חודשים לאחר מועד קבלתה. ● בקשה להישפט הוגשה על ידי התושב שנתיים לאחר מועד הדוח. הטיפול בבקשה טרם הסתיים. 	42..14
<ul style="list-style-type: none"> ● התקבלו 3 בקשות לביטול הקנס. ● הבקשה הראשונה התקבלה במועד מתן הקנס ונדחתה לאחר שנה. ● בקשה שנייה התקבלה לאחר חודש מדחיית הבקשה הראשונה ונדחתה בסוף אותו החודש. ● בקשה שלישית התקבלה לאחר 10 חודשים מדחיית הבקשה השנייה. נכון למועד הביקורת טרם הסתיים הטיפול בקנס. 	35..11
<ul style="list-style-type: none"> ● 9 חודשים חלפו ממועד הגשת הדוח עד לפניה שנעשתה למשרד התחבורה לצורך לאיתור בעל הרכב. ● הבקשה לביטול הקנס התקבל במועד (חודש לאחר מועד מתן הקנס). 	18..16

⁵ מספרי הקנסות המלאים נמצאים בניירות העבודה של הביקורת

מספר הקנס ⁵	ממצאי הביקורת
	<ul style="list-style-type: none"> • הבקשה לביטול הקנס נדחתה לאחר 4 חודשים ממועד קבלתה. • הבקשה להישפט התקבלה במועד (ביום 26.9.2016) אך למרות שחלפה שנה ממועד הבקשה, טרם הסתיים הטיפול בה.
14..13	<ul style="list-style-type: none"> • 9 חודשים חלפו ממועד הגשת הדוח עד לפניה שנעשתה למשרד התחבורה לצורך לאיתור בעל הרכב. • הרכב נמצא בבעלות חברת השכרת רכבים. לאחר 5 חודשים ממשלוח הודעת התשלום נעשתה הסבה של הקנס למשכיר הרכב שהינו חברה אחרת. • לאחר 3 חודשים נוספים, החברה פנתה להסבת הקנס לנהג הרכב. • הטיפול בקנס טרם הסתיים.

המלצת הביקורת

יש להמשיך ולבצע בקרה אחר משך זמן הטיפול והמענה לתושבים בבקשות לביטול קנסות בפרק זמן סביר.

11. גביה ואכיפה

עד לשנת 2014, חברת שוהר טיפלה בגבייה ואכיפת הגבייה של קנסות החניה בעירייה.

ביום 11.11.2014, החברה הכלכלית חתמה על הסכם עם חברת מילאון ל:

"אספקת מערכות ממוחשבות לניהול והפעלת מערך החניה והשמירה על חוקי העזר העירוניים בעיר כפר סבא."

באותו היום (11.11.2014), החברה הכלכלית חתמה על הסכם נוסף עם חברת מילגם לפיו החברה הכלכלית תרכוש ממילגם: "שירותי גביה ואכיפת דוחות חניה ועבירות על חוקי העזר העירוניים בעיר כפר סבא."

בהתאם לסעיף 3.1 להסכם שנחתם בין החברה הכלכלית לחברת מילגם, חברת מילגם התחייבה לבצע את השירותים שלהלן:

- (1) אספקת החומרים המתכלים והאחרים לצורך ביצוע השירותים כגון נייר צבעוני לכל ההודעות כולל תמונת העבירה, כולל עלות עיצוב ההודעות.
- (2) תשלומים למשרד התחבורה עבור הלבשת פרטים ותשלום עבור בירור פרטים במשרד הפנים.
- (3) גבייה של דוחות חניה ודוחות בגין חוקי העזר העירוניים שלא שולמו.

- 4) משלוח הודעות תשלום של דוחות חניה ודוחות פיקוח עירוני בדואר ומסירה ידנית של דרישות לתשלום.
- 5) ביצוע עיקולים (לרבות הטלת עיקולי בנקים, עיקולי שכר, עיקולי צד ג' וכיו"ב).
- 6) הוצאת מעוקלים, תפיסתם, הובלתם, אחסונם ומכירתם בהתאם ובכפוף להוראות המפקח ומובהר כי אחסון המעוקלים וכל הטיפול הכרוך בכך יעשה במחסנים מאושרים ובהתאם ליתר הנהלים המקובלים בלשכות ההוצאה לפועל.
- 7) תפיסת כלי רכב, גרירתם ומכירת מעוקלים, לרבות פרסום המכירה, בהתאם ובכפוף להוראות המפקח.
- 8) קליטת תשלומים בכל אמצעי התשלום המקובלים ו/או שיהיו מקובלים מעת לעת, לרבות בנקים, שוברי תשלום, שיקים, כרטיסי אשראי וכ'.
- 9) טיפול בערעורים - מתן חו"ד (כולל העברתם לתובע העירוני ומעקב וביצוע החלטות התובע העירוני), סריקת מכתבים, החלטות וניהול דואר יוצא ונכנס.
- 10) הפקת קבצים למשרד התחבורה ומשרד הפנים, לעדכון ואיתור כתובות.
- 11) איתור פרטי רכב.
- 12) טיפול בבקשות להישפט.
- 13) העמדת חמישה עובדי שרות לקוחות שיועסקו על חשבון הספק במשרדי העירייה, אחד מהם מנהל.
- בהתאם להסכם, עובדי חברת מילגם מטפלים בקנסות החניה הרשומים במערכת מילאון לרבות ביצוע סריקות של החומרים הקיימים במערכת, כגון, מסמכי בקשות לביטולי קנסות, מסמכי בקשות להישפט, אסמכתאות לעבירות שבוצעו ועוד.

ממצאי הביקורת

21. בין השנים 2015-2016 לא נעשו פעולות אכיפה לגביית קנסות ישנים שניתנו בתקופת עבודת חברת שוהר (קנסות שניתנו עד לשנת 2014).
- יצויין, כי הנחיות היועץ המשפטי לממשלה קובעות כי על חובות הנגבים בהתאם לפקודת המיסים (גביה) שלא נעשו פעולות לגבייתם במשך 3 שנים, תחול התיישנות.
- אי טיפול בקנסות במשך זמן רב, מקשה על המשך ביצוע פעולות האכיפה ואף עלול לגרום להתיישנות הקנסות.

22. בביקורת לא נמצא תיעוד לסריקות של חומרים שנעשו למערכות המחשוב עד לחודש פברואר 2015. בהתאם לנמסר לביקורת מעובדת חברת מילגם, בשל תקלה במערכת מילאון, כל החומרים שנסקרו על ידי עובדי חברת מילגם עד לחודש פברואר 2015, נמחקו.

תגובת מנהלת החניה

בחודש פברואר 2015, יש קומץ קטן של דוחות (פחות מ 20) שלא ניתן לפתוח לגבינו את קובץ הסריקה ולא ניתן לשחזר מול בית התוכנה.

23. עד לחודש ינואר 2016, קנסות אשר עברו להליך משפטי שולמו במחלקת הגבייה מבלי שהועבר עדכון לגבי תשלום הקנס לרשות החניה ולחברת מילגם. במקרים כאמור, הקנסות במערכת עלולים לעבור לאכיפה למרות ששולמו במועד הנדרש. יצוין, החל משנת 2016 העירייה אינה מאפשרת תשלום של קנסות חניה במחלקת הגבייה.

24. הביקורת בחנה מדגם של 20 קנסות אשר טופלו על ידי חברות הגבייה מילגם ושוהר.

מהמדגם עלה, כי בניגוד לסעיף 3.1 (5) להסכם המחייב את חברת הגבייה לבצע עיקולים לרבות עיקולי בנקים, עיקולי שכר ועיקולי צד ג' ובניגוד לסעיף 3.1 (7) להסכם המחייב את חברת הגבייה לבצע תפיסת כלי רכב, גרירתם ומכירתם כרכבים מעוקלים, חברת הגבייה לא מבצעת בפועל עיקולים, כאמור. במדגם של 10 קנסות שניתנו בשנת 2015 וטופלו על ידי חברת מילגם, עד לחודש יוני 2017, באף מקרה לא נעשו פעולות אכיפה (עיקולים) לגביית החוב. במדגם של 10 קנסות שניתנו לפני שנת 2014 ומטופלים על ידי חברת שוהר נמצא כי החברה ביצעה עיקולי מיטלטלין ברישום ועיקולי בנק בלבד. לא נעשו על ידי החברה עיקולי שכר, עיקולי צד ג', עיקולי רכב ועוד.

המלצות הביקורת

מומלץ להקפיד על ביצוע אכיפה רציפה של קנסות החניה בסמוך למועד מתן הקנסות תוך ביצוע כל פעולות האכיפה שבסמכות העירייה לבצע ושנקבעו בהסכם עם חברות הגבייה.